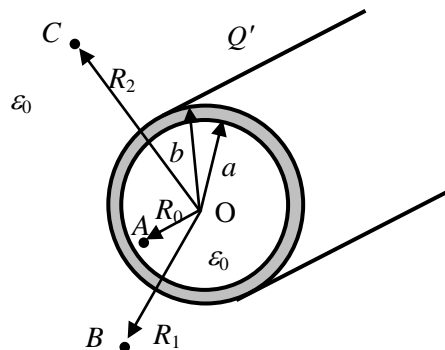

Задачи за Вежбање
(електростатика)

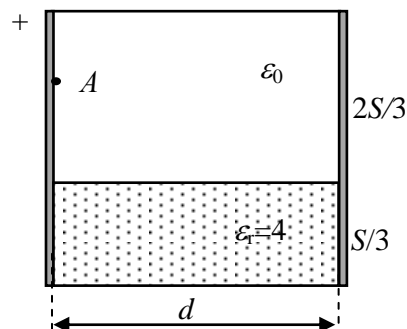
- 1 На сликата е прикажана наелектризирана бесконечна долга спроводна цилиндрична метална обвивка која има внатрешен радиус $a=0,8\text{cm}$ и надворешен радиус $b=1\text{cm}$. Познат е потенцијалот во точката A , $V_A=25\text{V}$ на радиус $R_0=0,5\text{cm}$ во однос на референтната точка на растојание $R=1\text{m}$. Да се определи:

- а) должинската густина на електрицитет Q' со која е наелектризиран цилиндричниот спроводник;
 б) работата на силите на електрично поле за пренесување на електричен полнеж $\Delta Q=1\text{pC}$ од точка B до точка C според формулата $A_{BC} = \Delta Q \int_B^C \vec{E} \cdot d\vec{l}$ со избор на најсоодветна патека за решавање на интегралот. Точките B и C се наоѓаат на радиуси $R_1=2\text{cm}$, $R_2=5\text{cm}$ соодветно.

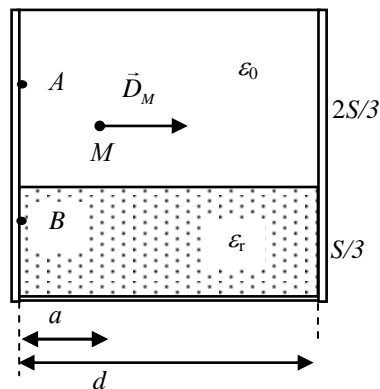
- 2 Даден е плочест кондензатор со површина на електродите S и растојание меѓу нив d . Дел од просторот меѓу електродите е исполнет со диелектрична плоча која има релативна диелектрична константа $\epsilon_r=4$ која допира до $S/3$ од површината на електродите, а останатиот простор е воздух. Разделната површина меѓу диелектрикот и воздухот е нормална на електродите (како на сликата). Познато е дека во електричното поле во диелектрикот е акумулирана енергија W_ϵ . $\epsilon_0=8,854 \cdot 10^{-12} \text{ F/m} \approx 10^{-9}/(36\pi) \text{ F/m}$

- а) Да се изведат изразите за интензитетите на векторите на јачина на електричното поле и електрично поместување во кондензаторот. Да се определи електричниот полнеж со кој е наелектризиран кондензаторот. Да се определи површинската густина на електричен полнеж во точката A на горниот дел од позитивната електрода.

- б) Без да се промени електричниот полнеж на кондензаторот извлечен е диелектрикот и кондензаторот станува исполнет само со воздух. Во новата состојба да се определи површинската густина на електрицитет во точката A . Да се определи интензитетот на електричното поле во кондензаторот а потоа резултатот да се спореди со вредноста во претходната состојба и истиот да се прокоментира.

- 3 Даден е плочест кондензатор со површината на електродите S и растојание меѓу нив d . Просторот меѓу електродите е исполнет со диелектрична плоча која има релативна диелектрична константа ϵ_r која допира до $S/3$ од површината на електродите, а останатиот простор е воздух. Разделната површина меѓу диелектрикот и воздухот е нормална на електродите (како на сликата). Познато е дека во точката M која се наоѓа на растојание a од позитивната електрода векторот на електрично поместување изнесува $\vec{D}_M$.

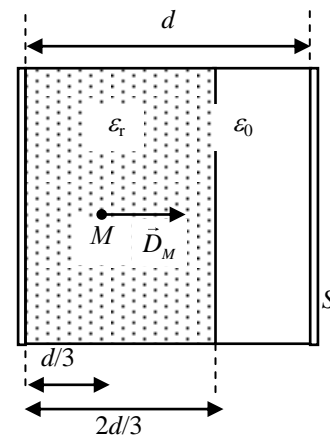
- а) Да се определи векторот на јачина на електростатското поле и векторот на електрично поместување во сите точки од кондензаторот.

- б) Да се определи количеството електрицитет со кое е оптоварен кондензаторот, површинската густина на електрицитет во точките A и B , напонот и капацитивноста на кондензаторот.

- 4 Даден е плочест кондензатор со површината на електродите S и растојание меѓу нив d . Дел од просторот меѓу електродите е исполнет со диелектрична плоча со дебелина $2d/3$ која има релативна диелектрична константа ϵ_r , а останатиот простор е воздух. Познато е дека во диелектрикот со ϵ_r во точката M која се наоѓа на растојание $d/3$ од позитивната електрода векторот на електрично поместување изнесува $\vec{D}_M$.

а) Да се определи векторот на јачина на електростатското поле и векторот на електрично поместување во сите точки од кондензаторот.

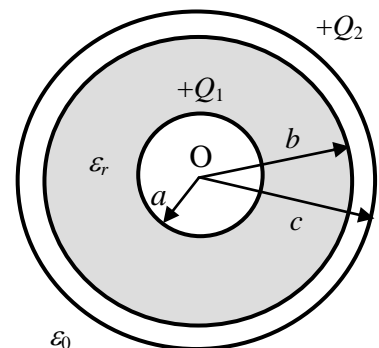
б) Да се определи оптоварувањето, напонот и капацитивноста на кондензаторот.

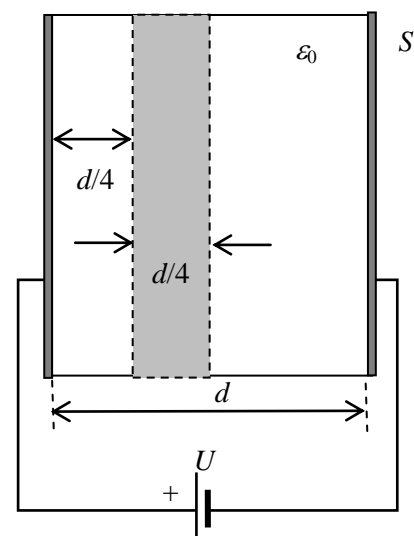
- 5 Даден е систем составен од сфера со радиус a наелектризирана со количество електрицитет $+Q_1$ и концентрично поставена сферна лушпа со радиуси b и c која е наелектризирана со количество електрицитет $+Q_2$. Просторот меѓу сферата и лушпата е исполнет со диелектрик различен од воздух, а останатиот простор надвор е воздух.

а) Да се изведат изразите за векторот на јачина на електричното поле и за векторот на електрична индукција во просторот внатре и надвор од системот.

б) Ако е познато дека односот на електростатските енергии во внатрешноста и надворешноста на системот е $W_{\text{vn}}/W_{\text{nad}}=1/3$ да се определи изразот за релативната диелектрична константа ϵ_r на диелектрикот во просторот меѓу сферата и лушпата.

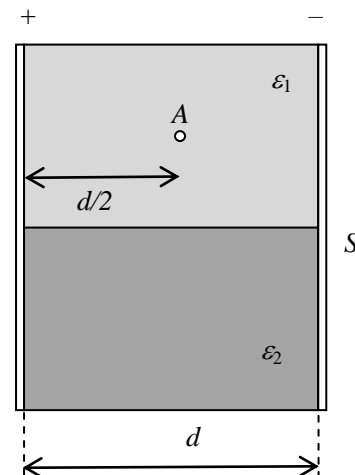

- 6 Даден е плочест воздушен кондензатор кој е приклучен на батерија со напон U . Површината на електродите е S а растојанието меѓу нив е d . При постојано приклучена батерија во просторот меѓу електродите на кондензаторот се поставува неутрална спроводна плоча со дебелина $d/4$ така што плочата стои паралелно на растојание $d/4$ од позитивната електрода. Да се определи количеството електрицитет, густината на енергија, и енергијата на електростатското поле во кондензаторот пред и после вметнување на неутралната спроводна плоча.

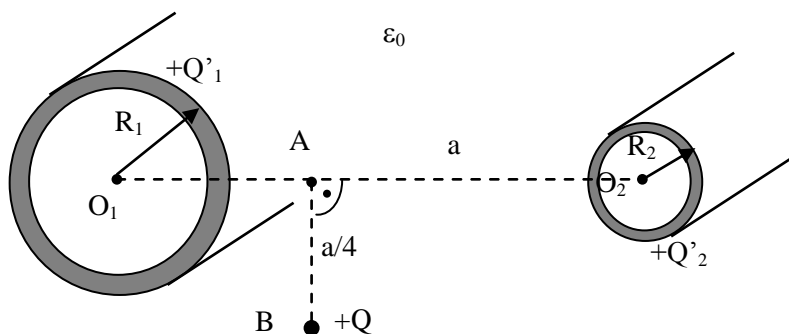

$$\epsilon_0 = 8,854 \cdot 10^{-12} \text{ F/m} \approx 10^{-9} / (36\pi) \text{ F/m}$$

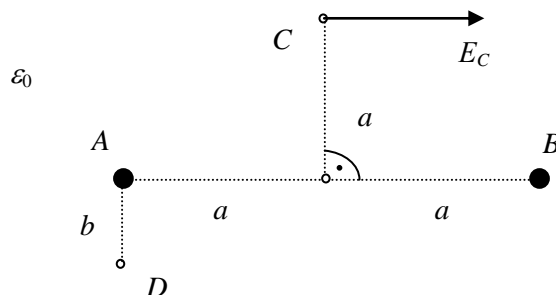
- 7 Просторот меѓу електродите на плочест кондензатор исполнет е по половина со два диелектрика со диелектрични константи ϵ_1 и ϵ_2 како што е прикажано на сликата. Површината на електродите е S а нивното меѓусебно растојание е d . Густината на електростатската енергија во точката A во првиот диелектрик која се наоѓа на растојание $d/2$ од позитивната електрода изнесува w_A . Да се определи површинската густина на електрицитет на горната половина од позитивната електрода. Да се определи енергијата на електричното поле во диелектрикот со диелектрична константа ϵ_2 .

- 8 Се посматра систем составен од две метални цевки со радиуси $R_1=2.5$ cm и $R_2=1$ cm кои се рамномерно наелектризирани со подолжни густини на електричен полнеж $Q'_1=2$ nC/m и $Q'_2=4$ nC/m. Во точката A , на растојание $a=20$ cm од оската на десната цевка по правецот што ги поврзува оските на цевките, јачината на електричното поле изнесува $E_A=0$. Во точката B , која се наоѓа на растојание $a/4$ нормално на точката A во истата рамнина, се наоѓа точкест електричен полнеж $+Q=5$ nC. Да се определи работата на надворешни сили за поместување на точкестиот полнеж од точката B во точката A .

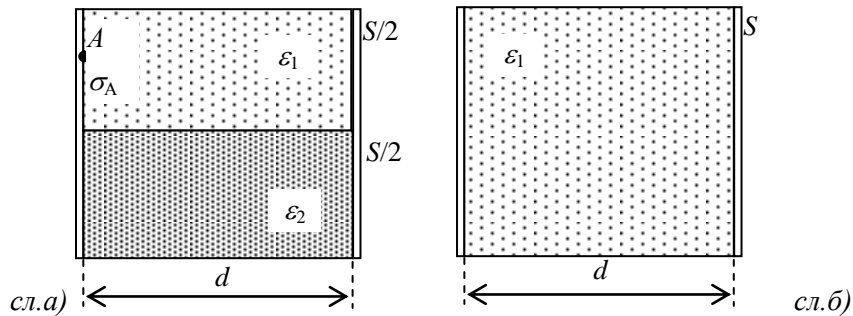

- 9 Два точкасти полнежи се поставени во точките A и B на растојание $2a=20$ cm. Над средината меѓу полнежите, на растојание a се наоѓа точката C . Векторот на јачина на електростатското поле во оваа точка е $E_C=450\sqrt{2}$ V/m (прикажан на сликата). Под точката A , на растојание $b=5$ cm се наоѓа точката D . Да се определи оптоварувањето на двата полнежи. Да се определи електричниот потенцијал во точката D .

- 10 На сликата а) е прикажан плочест кондензатор со површина на електродите S и растојание меѓу нив d . Просторот меѓу плочите попречно по половина е исполнет со диелектрици со диелектрични константи ϵ_1 и ϵ_2 . Позната е површинската густина на електрицитет σ_A во точката A , на горниот дел од левата електрода. Да се определи количеството електрицитет со кое е наелектризиран кондензаторот и неговиот напон.

На сликата б) е прикажан плочест кондензатор со истите димензии на плочите и растојание меѓу нив кој е исполнет со диелектрикот со диелектрична константа ϵ_1 . Познато е дека напонот на вториот кондензатор е еднаков на напонот на првиот кондензатор. Да се определи количеството електрицитет со кое е наелектризиран вториот кондензатор и енергијата на електричното поле акумулирана во кондензаторот.

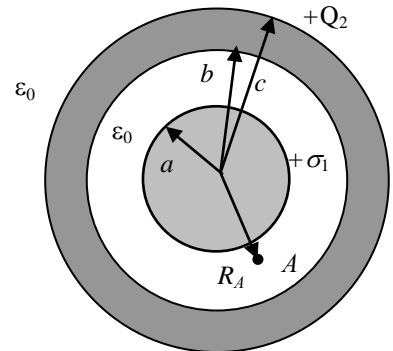

- 11 Даден е систем од спроводна сфера со радиус $a=1\text{cm}$ и концентрична спроводна сферна лушпа со радиуси $b=3\text{cm}$ и $c=4\text{cm}$. Сферата е наелектризирана со површинска густина на електрицитет $\sigma_1=3/(4\pi)\text{nC/m}^2$, додека сферната лушпа е наелектризирана со количество електрицитет $Q_2=0.7\text{pC}$. Околниот простор е воздух.

а) Да се изведе изразот за векторот на јачина на електричното поле во сите точки од просторот.

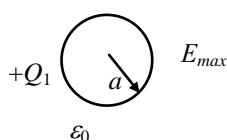
б) Да се пресмета потенцијалот во точката A на радиус $R_A=2\text{cm}$ во однос на референтна точка во бесконечност.

в) Колку изнесува векторот на јачина на електрично поле на сите спроводни површини (a^- и a^+ , b^- и b^+ , c^- и c^+)? Да се нацрта график на интензитетот на електричното поле во функција од растојанието.

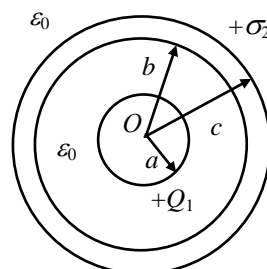

- 12 Метална топка со радиус a поставена во воздух наелектризирана е со непознато количество електрицитет $+Q_1=?$. Познато е дека максималната вредност на векторот на јачина на електричното поле во воздухот изнесува E_{max} . Да се определи непознатото количество електрицитет со кое е наелектризирана топката и потенцијалот на површината на топката (слика а). Потоа околу топката концентрично се поставува метална сферна лушпа со радиуси b и c наелектризирана со површинска густина на електрицитет $+\sigma_2$. Во електростатска рамнотежа да се определи крајното количество електрицитет на топката и сферната лушпа во вака формирано концентрично систем (слика б). Да се определи потенцијалот на површината на топката и на сферната лушпа.

(а)

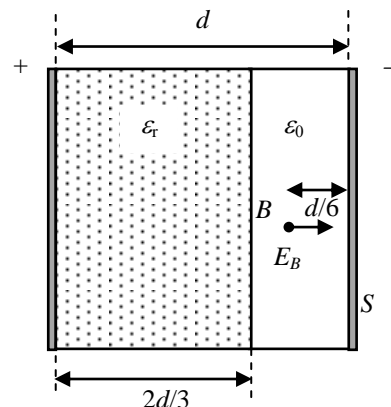
(б)

- 13 Даден е плочест кондензатор со површина на електродите $S=1\text{cm}^2$ и растојание меѓу нив $d=1\text{cm}$. Дел од просторот меѓу електродите е исполнет со диелектрична плоча која има релативна диелектрична константа $\epsilon_r=3$ со дебелина $2d/3$, а останатиот простор е воздух. Познато е дека во точката В интензитетот на векторот на јачина на електричното поле изнесува $E_B=300\text{V/m}$.

а) Со граничните услови кои важат на разделната површина диелектрик/воздух и со Гаусов закон да се определат изразите за интензитетите на векторите на јачина на електричното поле и електрично поместување во кондензаторот. Да се определи електричниот полнеж со кој е наелектризиран кондензаторот. Да се определат напонот и капацитивноста на кондензаторот.

б) Без да се промени електричниот полнеж на кондензаторот извлечен е диелектрикот и кондензаторот станува исполнет само со воздух. Во новата состојба да се определат напонот и капацитивноста на кондензаторот, а потоа резултатите да се споредат со вредностите во претходната состојба.

- 14 Просторот по половина е исполнет со два диелектрика со релативни диелектрични константи $\epsilon_{r1}=1$ и $\epsilon_{r2}=3$. Разделната површина меѓу диелектриците е бесконечна рамнина нормална на рамнината на цртежот. Во двете средини електричното поле има карактеристики на хомогено поле. Во првиот диелектрик во точката А интензитетот на векторот на јачина на електричното поле изнесува $E_A=500\text{V/m}$ и зафаќа агол $\alpha=30^\circ$ во однос на нормалата на граничната површина на која лежат точките А и В (растојанијата на точките А и В до граничната површина се соодветно $a=10\text{cm}$ и $b=30\text{cm}$). Да се определи векторот на јачина на електричното поле во точката В (интензитет и агол во однос на нормалата на граничната површина). Да се одреди напонот меѓу точките А и С кои се на растојание $l=40\sqrt{2}\text{ cm}$.

